

**2025 M. PAGRINDINĖS SESIJOS LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR
LITERATŪROS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO PIRMOS DALIES ELEKTRONINĖS
UŽDUOTIES MOKINIŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

Klausimo Nr.	Atsakymas	Vertinimo kriterijai	Taškai
I DALIS KLAUSOMO TEKSTO SUPRATIMAS (8 TAŠKAI)			
1.	Jest tłumaczką. Zna język hebrajski i angielski.	1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	1
2.	Aby powitać dwu różnych odbiorców – gości w studiu i radiosłuchaczy.	1 taškas už teisingą atsakymą.	1
3.	Wyczucie językowe i doskonała znajomość języka ojczystego.	1 taškas už teisingą atsakymą.	1
4.	różnice systemowe między językami dopasowywanie stylów	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
5.	Hiperbola, ponieważ jest to wyolbrzymienie tego, o czym jest mowa.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
6.	Omówienie niektórych osobliwości pracy tłumacza literatury.	1 taškas už teisingą atsakymą.	1
II DALIS SKAITOMO TEKSTO SUPRATIMAS (16 TAŠKŲ)			
7.	Biografia, ponieważ tekst opisuje fakty z życia znanej osoby.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
8.	Nie mógł się utrzymać jedynie z pisania książek. Miał ograniczone możliwości wyboru zatrudnienia.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
9.	Dyrektor biblioteki – przykry, szyderczy. Żeromski – cierpliwy, skromny.	2 taškai už 4 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2–3 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	2
10.	<i>Tymczasem sława pisarska zataczała krąg coraz szerszy. [...] mogli zaprezentować [...] coraz głośniejszego i coraz pilniej poszukiwanego autora.</i>	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	2
11.	Pomysł napisania utworu zrodził się podczas pobytu w Dąbrowie Górniczej – Prawda	2 taškai už 4–3 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	2

Klausimo Nr.	Atsakymas	Vertinimo kriterijai	Taškai
	Pisanie <i>Ludzi bezdomnych</i> trwało około pięciu lat – Fałsz Dopiero po śmierci pisarza powieść spotkała się z uznaniem czytelników – Fałsz Od czasów Mickiewicza to był pierwszy utwór, którego główną siłą są uczucia – Prawda		
12.	Maria Dąbrowska - Autor bardzo sugestywnie wyraził poczucie krzywdy społecznej. - Emocjonalny styl pisarza bardzo mocno oddziaływał na wyobraźnię czytelników. Tadeusz Boy-Żeleński - Żeromski z nową siłą wyraził romantyczną ideę służby ojczyźnie. - Powieść Żeromskiego przemawiała silniej niż dzieła romantyków.	Po 1 tašką už kiekvieną pilną atsakymą (pavardės sujungimą su 2 teiginiais).	2
13.	uczuciowość ideologia wallenrodyzmu głoszenie idei swojej epoki	2 taškai už 3 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	2
14.	urzędowy potoczny artystyczny	2 taškai už 3 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2–1 teisingus atsakymus.	2
III DALIS TEKSTO KŪRIMAS (16 TAŠKŲ)			
15.	A. Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> E. Orzeszkowa <i>Nad Niemnem</i>	1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	1
16.	Jaki wpływ na człowieka ma otaczająca go przestrzeń? Rozważ zagadnienie na wybranych przykładach literackich. – Ludzie, przyroda i warunki społeczno-polityczne. Postawa zaangażowania w sprawę jako próba zmiany rzeczywistości. Rozważ zagadnienie na wybranych przykładach literackich. – Podejmowanie aktywnych działań na rzecz czegoś. Jak relacja z drugą osobą kształtuje człowieka? W pracy odwołaj się do wybranych utworów literackich oraz kontekstów. – Stosunki z poszczególnymi ludźmi z otoczenia.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	3

Klausimo Nr.	Atsakymas	Vertinimo kriterijai	Taškai
17.	(1) – Judym nie tylko wyznaje szlachetne wartości, ale też podejmuje konkretne działania dla dobra najbiedniejszych ludzi. (2) – Nawet jeśli ponosi porażki, nie poddaje się. (3) – Powieść Żeromskiego należy do utworów, które dają odpowiedź na pytanie, jak należy żyć.	Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą.	3
18.	(1) – stabilizaciję, (2) – zbiory, (3) – wyczerpanie, (4) – sprzyjać	2 taškai už 4–3 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	2
19.	Obraz kobiety w literaturze romantycznej. – <i>Kobieto! puchu marny! ty wietrzna istoto!</i> (A. Mickiewicz) Motyw przemiany bohatera literackiego w ujęciu pisarzy różnych epok. – <i>Wstrząsające wydarzenia życiowe odkrywają w ludziach prawdziwe osobowości, rodzą nowe postawy</i> (J.J. Szczepański). Różne oblicza patriotyzmu i różne jego przykłady w literaturze. – <i>Sztuką jest umierać dla ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej</i> (S. Wyszyński) Ukaż sylwetki bohaterów literackich, którzy w swoim życiu kierowali się przesłaniem Pana Cogito. – <i>Bądź wierny. Idź</i> (Z. Herbert)	2 taškai už 4–3 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	2
20.	(1) – swojego (2) – bowiem (3) – czy (4) – jednak (5) – Jest to (6) – pracował (7) – zatytułowano (8) – Ta	4 taškai už 8–7 teisingus atsakymus. 3 taškai už 6–5 teisingus atsakymus. 2 taškai už 4–3 teisingus atsakymus. 1 taškas už 2 teisingus atsakymus. 0 taškų už 1 teisingą atsakymą.	4
21.	Przemijające lata nielitościwie zmieniają kobietą urodę.	1 taškas už teisingą atsakymą.	1

Iš viso – 40 taškų.

TŁUMACZENIE OD KULIS. JAK WYGLĄDA PRACA PRZY PRZEKŁADZIE KSIĄŻEK?

Transkrypcja wywiadu.

Redaktor: Tematem dzisiejszej audycji jest praca tłumaczek i tłumaczy, o czym porozmawiam z moją gościnią Anną Halbersztat, tłumaczką literacką z języka hebrajskiego oraz angielskiego, członkinią Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury. Cześć, dzień dobry.

A.H.: Cześć, Mateuszu, dzień dobry Państwu.

Redaktor: Wydawałoby się, że tłumaczenie książek to dość prosta i mechaniczna praca, bo przecież „wystarczy” (cudzysłów) znać język, z którego się tłumaczy na język rodzimy, który się w zasadzie zna.

A.H.: Dobrze, że powiedziałeś „w zasadzie”, bo to wcale nie jest też takie proste i oczywiste. Praca tłumacza bywa prosta, ale niekoniecznie jest prosta zawsze i wydaje mi się, że wbrew temu, co się mówi, jakby podstawą jest jednak znanie swojego języka. I to jak najlepsze znanie i czucie tego języka, tak na dobrą sprawę. Może nawet nie znanie, co czucie. Czucie rytmu, melodii, tak, żeby móc pokazać to w tekście. Więc oczywiście, znanie języków obcych – wiadomo, bez tego nie ma jak zacząć w ogóle tłumaczenia, natomiast ta znajomość swojego ojczystego języka jest najważniejsza tu, mam takie wrażenie.

Redaktor: A które te obszary języka polskiego są takie dla ciebie ... czy były dla ciebie takie zagadkowe do doszlifowania, do zajrzenia, do rozpoznania?

A.H.: Wydaje mi się, że dla mnie zawsze trudne są zmiany stylów i że jednak przyzwyczajona jestem do takiego, a nie innego stylu mówienia na przykład czy kolokwializmów, ale jak już wchodzimy na wyższe rejestry, to to jest czasami trudne. Dlatego też trzeba bardzo, bardzo, bardzo dużo czytać, co też, jak się tłumaczy, nie jest proste, gdyż bardzo dużo czasu się spędza nad tekstem i czasami ma się po prostu już bardzo dość, ale w gruncie rzeczy to pomaga, tak, znaczy – czytanie książek z różnych rejestrów, z różnych stylów, z różnych gatunków i dzięki temu człowiek po prostu ten język tak bardziej oswaja, poznaje, rozszerza sobie. Myślę, że tak.

Redaktor: Kiedy mówisz o tym, że ważne jest czytanie książek, to wyobrażam sobie także, że ważne jest słuchanie innych ludzi, tego, jak społeczeństwo posługuje się językiem, niekoniecznie w samej literaturze.

A.H.: Tak, oczywiście, masz rację. To jest superistotne, żeby właśnie rozmawiać z ludźmi i słuchać ich i też nie zamykać się [...] (do 2:45)

Redaktor: (od 5:02) Nie wiem, czy się ze mną zgodzisz, ale kiedy czytam różne portale internetowe dotyczące książek, to bardzo często wiele osób odnosi się do samej pracy tłumacza albo tłumaczki i najczęściej obrywa się wam za to, że przekład jest niewierny oryginałowi. Co to znaczy, że przekład jest niewierny oryginałowi, bo to chyba jest takie zawołanie do tego, żeby to była w zasadzie językowa kserokopia.

A.H.: Ja mam takie poczucie, że wszystkim się teraz wydaje, że znają angielski, ponieważ żyjemy w tej kulturze tak nasyconej angielskim, że wszystkim się wydaje, że są w stanie przetłumaczyć z angielskiego, no słyszą ten język wszędzie. I wtedy... dlatego też mam wrażenie, że najczęściej te komunikaty dotyczą przekładu z angielskiego. Chociaż prawdopodobnie nie, pewnie zdarzają się też osoby, które są w stanie pisać... przekładać z innych języków. Nie ma możliwości – i nie wiem, jak bardzo muszę to podkreślić, dwa razy i wężykiem – nie ma możliwości przełożenia książki jeden do jednego. Po prostu nie ma takich szans, ponieważ język polski nie odpowiada w tym przypadku angielskiemu czy hebrajskiemu, nie odpowiada jeden do jednego, bo są różne melodie, są różne szyki, są różne składnie, jest... inna myśl czasami za tym wszystkim

stoi. No nie da się. I ja na przykład jestem z opcji tłumaczenia blisko oryginału, ja raczej nie będę dodawać swoich kwiatków i swoich różnych tam... nie wiem... pomysłów, takich dodatkowych. Staram się tłumaczyć blisko oryginału, ponieważ uważam, że tłumaczę ten tekst. Ja jestem tylko pośredniczką w tym. Ale nadal to nie będzie jeden do jednego. Bo – no nie wiem – hebrajski jest bardziej... ma więcej powtórzeń czasami. Czasami jest bardziej zwięzły. Czasami... no hebrajski, wiadomo, jest bardzo starym językiem, w związku z tym jedno słowo ma 58 tysięcy znaczeń, które nawiązują do religii, do kultury, do Talmudu i trzeba to wszystko czasami brać – przynajmniej czasami – brać pod uwagę. Więc tutaj nie ma szans, żebym ja... żeby ktoś po polsku czytał hebrajską książkę w dokładnie ten sam sposób, miał ten sam tekst, co czytelnik hebrajski. Po prostu nie ma takich szans. To jest tak, że coś umyka w tłumaczeniu w związku z tym. Ale też wydaje mi się, że dodaje się coś jakby w polskim, w polskiej wersji coś jest... Ona jest trochę inna, co nie oznacza, że jest gorsza, ona jest po prostu trochę inna. Bo też jest polska, a nie hebrajska czy angielska.